

Justitsminister Karen Hækkerup
Justitsministeriet,
Slotsholmsgade 10,
1216 København K

København, 6. marts 2014

Kære Karen Hækkerup

Vi skriver dette brev til dig for at opfordre til, at regeringen tager initiativ til at forbedre forholdene for voldtægtsofre i Danmark. Vi vil gerne opfordre til, at der bliver vedtaget en national *handlingsplan til forebyggelse og bekæmpelse af voldtægt og seksuel vold*. En sådan plan bør have klare mål og indikatorer og en tidsplan for opfyldelse af målene. Indsatsen bør målrettes såvel kvinder som mænd.

I juni 2013 vedtog regeringen ny lovgivning på området. Det er positivt, at der nu ikke længere er forskel i lovens beskyttelse af ofret, uanset om offer og gerningsmand er gift og uanset om ofret er i stand til at forvare sig selv eller ej.

Der er dog en række problemer og barrierer, der skal tages hånd om, før voldtægtsofre også i praksis kan få en bedre retsbeskyttelse. Som det ser ud i dag er chancen for, at en anmeldt voldtægt ender med, at en gerningsmand bliver dømt i retten, meget lille. Flere undersøgelser viser, at det kun er omkring 1 ud af 5 anmeldte voldtægter, der ender med, at en gerningsmand bliver dømt, langt de fleste sager bliver henlagt uden, at der er faldet en dom (Amnesty International: *Case Closed – Rape and Human Rights in the Nordic Countries* 2008, 2010, Det Kriminalpræventive Råd: *Voldtægt, der anmeldes del VI*, 2010, Balvig og Kyvsgaard, *IVAWS*, 2006). Desuden er det kun et mindretal af ofrene, der vælger at anmelde voldtægten til politiet (Amnesty International 2008, Balvig og Kyvsgaard 2006). Antallet af anmeldte voldtægter ser ud til at være faldende i Danmark, hvilket kunne være et positivt tegn, men man kan ikke slutte derfra, at antallet af begåede voldtægter er faldet. Således ser antallet af henvendelser til centrene for voldtægtsofre ud til at være stabilt og fra Rigshospitalets center melder man desuden om en stigning af ofre, der ikke ønsker at anmelde til politiet eller som bliver afvist, når de forsøger at melde overgrebet (Pressemeddelelse fra Center for Seksuelle Overgreb på Rigshospitalet, 20/1 2014). Justitsministeriets offerundersøgelse fra 2013 viser desuden, at gennemsnitligt 2900 kvinder blev udsat for 'tvangssamleje' årligt fra 2008 til 2012 og der ses ikke her noget fald over tid. Faldet i anmeldte sager kunne således se ud til, at være et resultat af, at færre ofre vælger at anmelde. Samlet set betyder det, at voldtægt er en forbrydelse, som for sjældent straffes. Langt de fleste voldtægter bliver begået af en mand, som ofret kender i forvejen, men især i disse sager går gerningsmanden fri (Det kriminalpræventive råd 2010).

Vi vil anbefale, at en handlingsplan blandt andet omhandler følgende problemstillinger:

- Andelen af anmeldte voldtægtssager, der henlægges af anklagemyndigheden er meget stor. 7 ud af 10 anmeldte voldtægter bliver henlagt og kommer aldrig for en dommer. Over halvdelen af de sager, hvor politiet har sigtet en gerningsmand, bliver henlagt på "bevisets stilling" og også sager, hvor ofret har blå mærker eller andre skader, bliver alligevel henlagt som "påstand mod påstand". Der er behov for en *monitoreringsordning for henlagte sager*, der systematisk indsamler viden om, hvorfor så få sager ender i retten for på sigt at sikre en bedre retsbeskyttelse. Der bør også stilles

krav om en *mere detaljeret begrundelse for henlæggelse af sager*, så politiets og anklagemyndighedens troværdighedsvurdering kommer frem i lyset. Udover ovenstående initiativer til gennem øget viden, gennemsigtighed og fokus på henlæggelser at søge at øge andelen af voldtægtssager, der afgøres i retten, bør der også udvikles tilbud til de voldtægtsofre, der får deres sag henlagt. Mange oplever det som en afvisning af, at de skulle være blevet udsat for et overgreb og har behov for et tilbud, der kan hjælpe dem, når retssystemet ikke har kunnet placere et ansvar i sagen.

- IVAWS undersøgelsen fra 2006 viste, at ca. 10 % af de kvinder, der forsøger at anmelde en voldtægt bliver afvist af politiet. Et fænomen som de også kender på voldtægtscentrene og Joan-søstrene. Undersøgelser viser desuden, at mange ofre ikke føler sig godt behandlet af politiet i forbindelse med afhøringen og den efterfølgende behandling af voldtægtssagen. Der er således behov for *træning og efteruddannelse* af myndigheder, der behandler voldtægtssager.
- Der er ikke i Danmark lavet en *undersøgelse af kvaliteten* af politiet efterforskningen og sagsbehandlingen i voldtægtssager. En sådan undersøgelse kunne blandt andet pege på forskelle mellem politikredsene og indsamle good practices.
- Voldtægtsofre har ret til en bistandsadvokat, men mange får ikke reel adgang til en bistandsadvokat fra første afhøring. Der er behov for en *Bedre bistandsadvokatorning*, så alle ofre reelt får adgang til en bistandsadvokat ved første afhøring og kvaliteten af rådgivningen sikres.
- Der findes mange gode bud på undervisningsmateriale, småkampagner osv., der omhandler voldtægt og seksuelle overgreb. Men der bør være en samlet plan for forebyggelse, der sigter både på den brede befolkning og er målrettet unge. Undervisning i køn, krop og seksualitet bør starte i en tidlig alder og fortsætte gennem hele skoleforløbet. Både undervisning og kampagner skal have fokus på såvel risikoen for at blive udsat for som for at begå et seksuelt overgreb.

Vi håber, at du vil have tid og mulighed for at mødes med os til en diskussion af ovenstående. Til din orientering har vi sendt et lignende brev til Minister for børn, ligestilling, integration og sociale forhold Manu Sareen.

Med venlig hilsen

Randi Iversen, forkvinde, Kvinderådet

Lars Normann Jørgensen, Generalsekretær, Amnesty International

Lisa Holmfjord, forkvinde, Dansk Kvindesamfund

Lene Johannesson, sekretariatschef, LOKK

Jytte Lindgård, Advokat (H) – Mediator

Henriette Højberg, leder af Danners videntcenter og projektafdeling

Chris Poole, voldsforebyggelseskonsulent, Voldsforebyggelse i Praksis

Lis Ehmer Olesen, advokat, formand for Oasis Bestyrelse

Joan-Søstrene Kbh